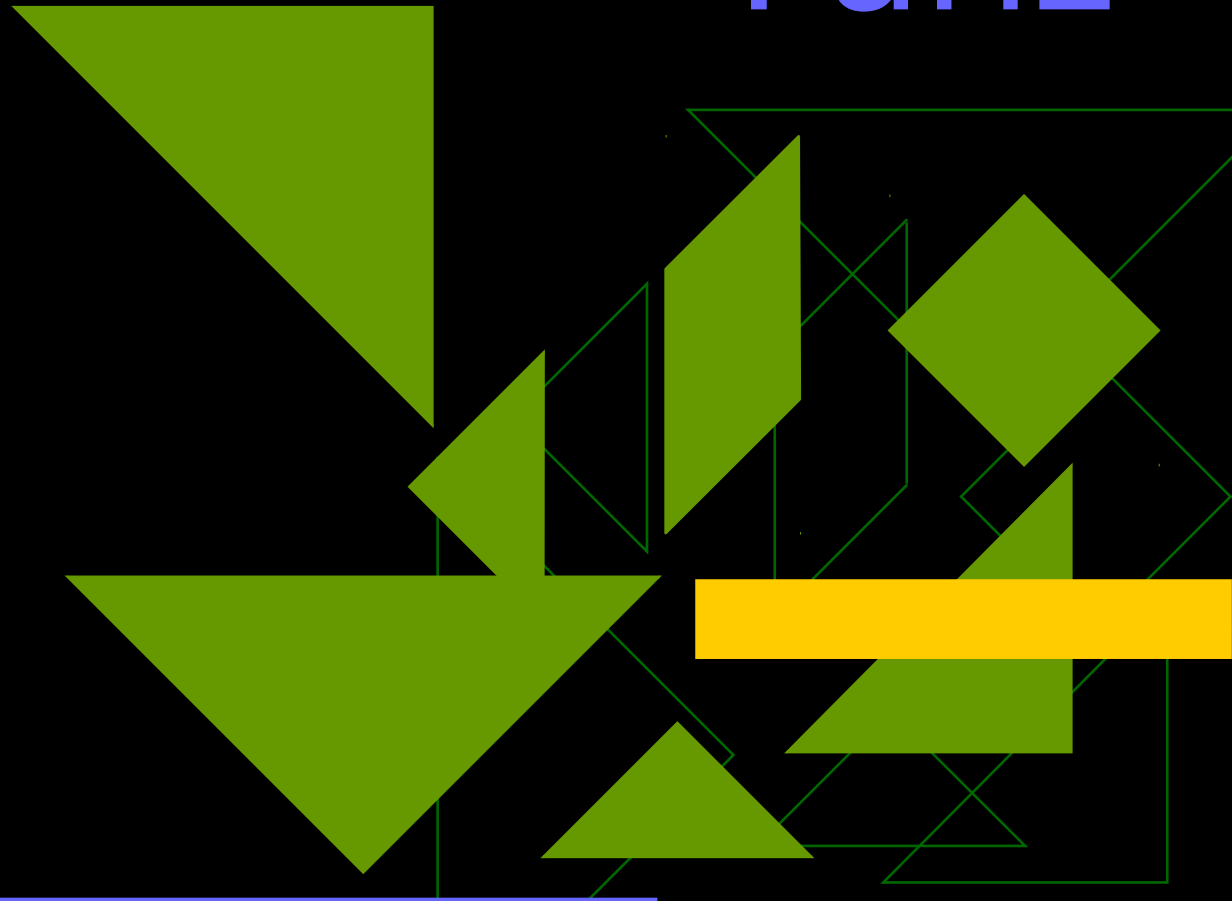

Paríz

Pariz (francosko Paris) je glavno mesto in obenem največje mesto v Franciji. Mesto znotraj svojih administrativnih meja, večinoma nespremenjenih od leta 1860, šteje 2.167.994 prebivalcev (leta 2006). Širše mestno območje se razteza precej zunaj administrativnih meja in šteje slabih 10 milijonov prebivalstva (leta 2005), metropolitansko ozemlje Pariza pa šteje skoraj 12 milijonov prebivalstva, kar ga uvršča med najgosteje naseljena območja celotne Evrope.

Pariz je danes eno vodečih svetovnih gospodarskih in kulturnih središč, s svojim vplivom na politiko, znanost, umetnost in zabavo pa se uvršča med glavna velemesta sveta.

V Parizu se nahaja sedež 36 od 500 najvišje kotirajočih gospodarskih družb na svetu. V njem se prav tako nahaja več mednarodnih organizacij, kot so UNESCO, OÉCD, ICC in neformalni Pariški klub.

Pariz je eno najbolj željenih turističnih ciljev na svetu, z več kot 30 milijonov obiskovalcev na leto. Ponaša se s številnimi svetovno znanimi znamenitostmi, ki zaznamujejo panoramo mesta, med katerimi je morda najbolj znan Eifflov stolp.

Geografija

Pariz leži v središču velikega Pariškega bazena ob reki Seni, ki mesto deli na dva dela. Večji del mesta je zgrajen na desnem bregu, manjši pa na levem, s parkovno urejenim obrežjem Sene in zgodovinskimi mostovi, ki povezujejo oba bregova. Ozemlje Pariza je relativno ravninsko, najnižja točka je na višini 28 m, najvišja pa se vzpne na Montmartru, 130 m.

V letu 1929 sta bila Parizu dodeljena mestna parka Boulognski in Vincenski gozd, do tedaj izven administrativnih meja Pariza, čigar površina se je povečala na sedanjih 105 km². Njegova dejanska velikost z njegovimi predmestji sega precej čez njegove meje, pri čemer oblikuje nepravilni oval z lovkami, ki se širijo vzdolž rek Seine in Marne proti jugovzhodu in vzhodu ter vzdolž rek Sene in Oise proti severozahodu in severu. Za glavnimi predmestji se gostota prebivalstva občutno zniža: mešanica gozdov in kmetijskih površin z omrežjem razpršenih satelitskih mest zaključuje pariško metropolitansko ozemlje, ki znaša 14,518 km², to je površino približno 138-krat večjo od samega Pariza.

Administracija

Francija

Pariz je glavno mesto Francije in kot tako sedež francoske vlade. Predsednik države ima svojo rezidenco v Elizejski palači (*Palais de l'Élysée*) v VIII. okrožju, medtem ko ima ministrski predsednik svojo uradno rezidenco v Hôtel Matignon v VII. okrožju Pariza. Vladni ministri so locirani v različnih predelih mesta.

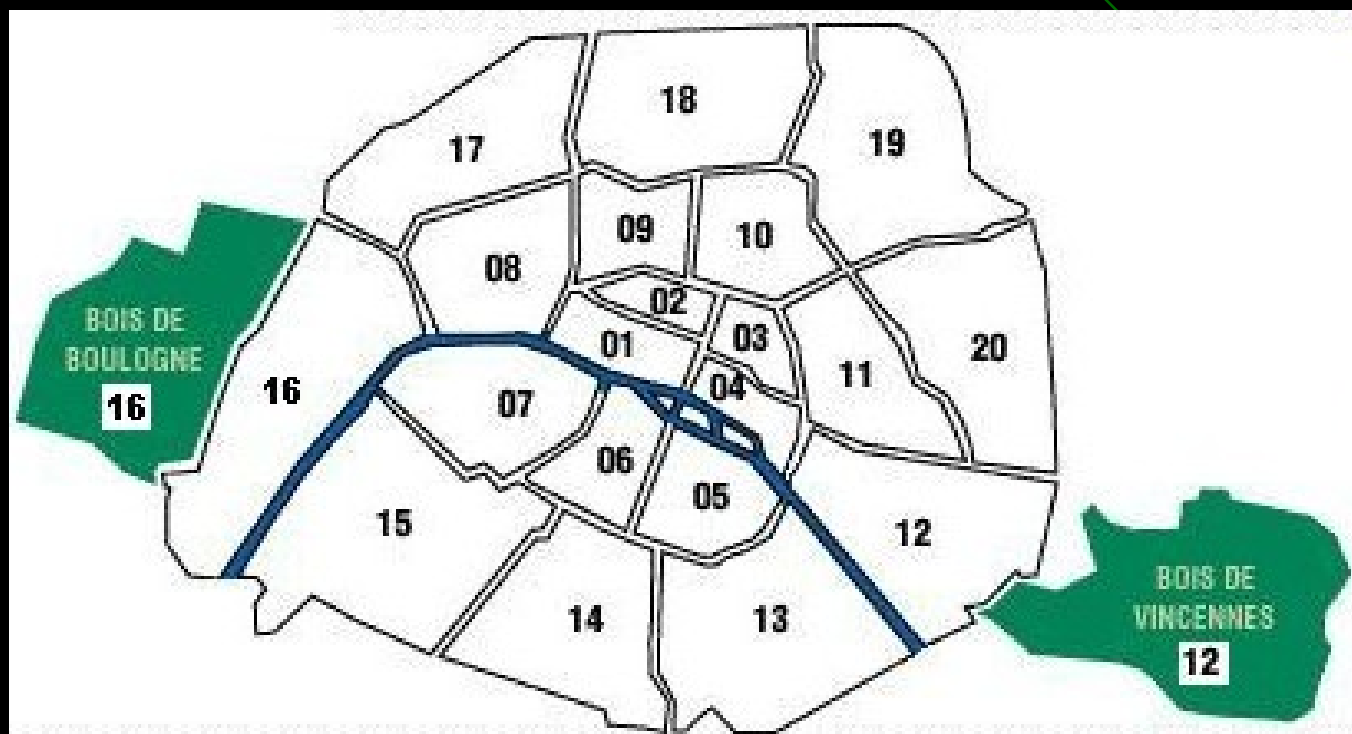
Zgornji dom oz. Senat se nahaja v Luksemburški palači (*Palais du Luxembourg*) v VI. okrožju, spodnji dom oz. Državni zbor pa v Bourbonški palači (*Palais Bourbon*) v VII. okrožju. Predsednik Senata ima svojo rezidenco v *Petit Luxembourg* poleg Luksemburške palače.

Pariz

Pariz ima svojo občino od leta 1834, za kratek čas tudi v letih med 1790 in 1795.

Leta 1790 je Pariz postal prefektura novonastalega departmaja Seine, ki je pokrival precejšen del pariškega ozemlja. V letu 1968 se je departma razdelil na štiri manjše. Sam Pariz je postal samosvoj, pri čemer je obdržal številko 75 (prvotno od departmaja Seine), medtem ko so novoustanovljeni departmaji Hauts-de-Seine, Seine-Saint-Denis in Val-de-Marne prejeli številke 92, 93 in 94. Rezultat te porazdelitve je, da so sedanje meje Pariza kot departmaja povsem take kot meje občine, enkratni položaj v Franciji.

Občina – Departma

Vsako okrožje ima direktno izvoljen svet (*conseil d'arrondissement*), ki izbira svojega župana. Izbor članov svetov vseh dvajsetih okrožij oblikuje Pariški svet (*conseil de Paris*), ki ob svojem času izbere pariškega župana.

Čeprav je bil občinski svet obnovljen leta 1834, pa je Pariz preživel večino 19. in 20. stoletja, tudi kot sedež departmaja, pod direktnim nadzorom od države nastavljenega *prefekta* kot vodje departmaja, prav tako je bil postavljen od države prefekt policije kot vodja mestne policije. Pariz tako razen krajših obdobj ni imel svojega župana vse do leta 1977, medtem ko se prefekt policije še danes izbira s strani države.

Kljub dvojni vlogi Pariza kot občine in departmaja ima mesto enotni Pariški svet, ki mu predseduje župan Pariza. Svet se zbira enkrat kot občinski (*conseil municipal*), drugič kot departmajski svet (*conseil général*), pač odvisno od problema, ki je dan na razpravo.

Sodobna administrativna organizacija Pariza še vedno vsebuje sledi pravosodja nekdanjega departmaja Seine. Tako ima policijska prefektura nadzor nad operacijami, kot so npr. gasilske, tudi nad sosednjimi tremi departmaji, ki so nastali na ozemlju prvotnega - Seine. Pariz nima lastnih policijskih sil razen brigade prometnih čuvajev.

Regija

Kot del administrativnih naporov za utrjevanje regijskih gospodarstev je leta 1961 Pariz postal glavno mesto nove regije, leta 1976 preimenovane v regijo Île-de-France, ki zaobjema poleg pariškega departmaja še sedem najbližjih departmajev. Prefekt pariškega departmaja je tudi prefekt regije Île-de-France. Njegov urad je po ustanovitvi urada župana Pariza v letu 1977 izgubil precejšen del moči odločanja.

Interkomunaliteta

Nekaj sprememb je prišlo tudi na račun obstoja Pariza kot aglomeracije. V nasprotju z večino francoskih glavnih mestnih ozemelj, kot sta Lille in Lyon, na pariškem metropolitanskem ozemlju ni medobčinske zveze oz. sveta, ki bi se ukvarjal s problemi regijskega gosto naseljenega jedra kot celote. Odtujitev Pariza od njegovih predmestij je danes velik problem, od mnogih smatran kot glavni vzrok nemirov, kot so bili predmestni izgredi v letu 2005. Neposredni rezultat teh nemirov so bili predlogi za bolj učinkovito metropolitansko strukturo, ki bi pokrivala tako Pariz kot njegova predmestja, od levičarske ideje ohlapne "metropolitanske konference" do desničarskih idej o bolj strnjenem Velikem Parizu («Grand Paris»).

Mestne znamenitosti

Tri najbolj znana pariška znamenja so Notredamska katedrala iz 12. stoletja na otoku Île de la Cité, Eifflov stolp iz 19. stoletja in Napoleonov Slavolok zmage. Eifflov stolp je bil zamišljen zgolj kot začasna zgradba Gustava Eiffla za čas svetovne razstave Expo 1889, vendar je stolp obstal in je danes zaščitni znak Pariza, viden daleč naokoli.

Zgodovinsko os predstavlja vrsta spomenikov, ki se vrstijo v dokaj ravni črti od središča mesta proti zahodu. Začenja se z Louvrom, nadaljuje pa skozi Vrtove Tuileries, Elizejske poljane do Slavoloka zmage na Trgu Étoile. Od 60-ih let 20. stoletja je črta podaljšana še bolj na zahod vse do gospodarskega središča Pariza La Défensa, v katerem dominira Grande Arche. V tem okrožju se nahaja večina najvišjih pariških zgradb.

Hvala za pozornost!

Viri:

<http://sl.wikipedia.org/wiki/Pariz>